

Yttrande av Sundbybergs stads planeringsförutsättningar 2021- 2023

Stadsmiljö- och tekniska nämnden

2020-08-20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Nämndens yttrande, en del i budgetprocessen	4
2.1	Bakgrund med tidsplan	4
3	Nämndens/bolagets bidrag för en hållbar utveckling	5
4	Demografisk utveckling för verksamhetens målgrupper	6
5	Nämndens/bolagets bidrag till stadens ekonomiska utmaningar	7
5.1	Så här gör vi annorlunda	7
5.2	Vad behöver vi fortsätta göra	7
5.3	Utveckling av volymer	7
6	Nämndens/bolagets investeringar	9
6.1	Nödvändiga investeringar	9
7	Förändringar i resursfördelningsmodell	11
8	Ev ytterligare kapitel. VALFRITT	12

1 Sammanfattning

Stadsmiljö- och tekniska nämnden anser att planeringsförutsättningarna kan kompletteras/förtydligas bland annat vad det gäller klimatanpassning, stadsutveckling och digitalisering.

Staden behöver ha en hållbar utbyggnads- och investeringstakt. Detta innebär att politiska prioriteringar behöver göras, utifrån vad staden måste göra med anledning av redan fattade beslut och ingångna avtal.

I en krympande ekonomi behöver stadens verksamheter och resurser samordnas bättre för effektivt genomförande av stadens grunduppdrag och utvecklingsarbete.

För att öka förutsägbarheten vore det bra ifall de hållbarhetsmål som så småningom fastställs i stadens budget är långsiktiga, tydliga, lätta att följa upp samt håller över tid. Detta skapar förutsättningar för att nämnder och förvaltningar ska kunna ställa om sitt arbete och långsiktigt och effektivt arbeta mot uppsatta mål.

För att på sikt skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig förvaltning behöver staden öka takten i sitt digitaliseringsarbete. Utvecklade e-tjänster och ändamålsenlig förvaltning kan på sikt spara resurser och öka tillgängligheten för dem som bor, verkar och vistas i staden. En ökad samverkan mellan stadens förvaltningar och stadens bolag vad det gäller digitalisering kommer i förlängningen att skapa effektiviseringar och kostnadsbesparingar.

Staden behöver, inför budgetarbetet, bli bättre på att kostnadsberäkna både mål och uppdrag för att tydliggöra de ekonomiska förutsättningarna för måluppfyllelse, både på kort och lång sikt.

2 Nämndens yttrande, en del i budgetprocessen

2.1 Bakgrund med tidsplan

I Sundbybergs stads budgetprocess arbetar förvaltningar och koncernbolag fram underlag som ligger till grund för planeringsförutsättningar. Planeringsförutsättningarna beskriver de ekonomiska, ekologiska och sociala nuläget i Sundbybergs stad. Planeringsförutsättningarna anger de finansiella förutsättningar som följer av den senaste samhällsekonomiska bedömningen och prognosen för kommunens intäkter. De beskriver också stadens demografi och verksamheternas utmaningar. Årets planeringsförutsättningar omfattar budgetåret 2021 samt planåren 2022-2023. Planeringsförutsättningarna fastslås av kommunstyrelsen under våren. Planeringsförutsättningarna ligger i sin tur som ett underlag för stadens budget.

Nämnderna och bolagen ges tillfälle att yttra sig över planeringsförutsättningarna och konsekvensbeskriva de hittills kända förändringarna som kan ha påverkan under planperioden i ett yttrande.

Arbetet följer stadens styrmodell och planeringsprocess, dock är budgetbeslutet framflyttat till oktober i år. Tidplan för årets arbete med planeringsförutsättningar finns nedan.

Datum och tid	Aktivitet
20 mars	Beslut av nämnd och Inlämning av nämndens ärenden kring taxor och avgifter till SLK.
20 mars	Mall och anvisning för underlag till planeringsförutsättningar publiceras i Stratsys
20 April kl 12,00	Underlag till planeringsförutsättningarna, senast inlämning till SLK (Stratsys) samt bilagor i Excel
Prel 18 maj	Presentation av planeringsförutsättningar på PLG
25 maj	Utskick av planeringsförutsättningarna
1 Juni	Kommunstyrelsen beslutar om Planeringsförutsättningar 2021
25 augusti	Inlämning av yttrande inklusive bilagor till SLK senast i samband med utskick till respektive nämnd.
senast 25 augusti	Beslut av nämnden angående yttrande av planeringsförutsättningar inför budget 2021 med plan för 2022-2023
21 Oktober	Kommunstyrelsen behandlar budget 2021 med plan 2022-2023
4 November	Kommunfullmäktige beslutar om Sundbybergs stads budget för 2021 med plan för 2022-2023

Samhällsbyggnads- och serviceförvaltningen har i ett tidigare skede lämnat underlag till stadens planeringsförutsättningar. I huvudsak anser förvaltningen att lämnad information återspeglas och återfinns i stadens planeringsförutsättningar. Under kapitel 3 ger nämnden förslag på vad som skulle kunna kompletteras/förtydligas i planeringsförutsättningarna.

3 Nämndens/bolagets bidrag för en hållbar utveckling

Stadsmiljö- och tekniska nämnden anser att planeringsförutsättningarna kan kompletteras/förtydligas vad det gäller nedanstående ämnesområden:

- Klimatanpassning: staden behöver ta hänsyn till och anpassa sig till ett förändrat klimat med högre temperaturer och högre vattenflöden/skyfall. För att möjliggöra en klimatanpassning behöver staden säkerställa gröna stråk som kan hantera och utjämna högre vattenflöden, samtidigt som grönskan i staden kan utjämna högre temperaturer/ge skugga.
- Stadsutveckling: staden bör vid sin fysiska planering beakta integrering av ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet utifrån stadens givna förutsättningar. Staden bör vid sin fysiska planering beakta en hållbar utbyggnadstakt, en hållbar investeringsnivå, anpassning till ett förändrat klimat, behov av annat än bostäder och att kommande generationer har ett handlingsutrymme att hantera behov som vi inte ser idag. Det kan även tydliggöras att det kommer att vara förenligt med kostnader för staden att bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås i de vattenförekomster vars avrinningsområden berör Sundbyberg. Miljö kvalitetsnormerna för vatten ska uppnås allra senast 2027.
- Markanvändningsplan: en strategisk markanvändningsplan anses behövas. Översiktsplanen är det strategiska dokument som ska ge inriktning för stadens mark- och vattenanvändning. En mer detaljerad markanvändningsplan skulle kunna vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.
- Digitalisering: hur kostnaderna för stadens digitalisering ska fördelas kan förtydligas, till exempel vad det gäller e-tjänstplattform och e-arkiv. Centrala medel för digitaliseringsinvesteringar kan med fördel avsättas.
- Nuläge och framtid: det behöver framgå att det inte har gjorts någon uppräknig av måltidspenget sedan 2016, vilket har urholkat ramen för måltidsservice. Måltidsservice får idag inte heller ersättning för de mellanmål de levererar till ungdomsverksamheten "Klubben". Samtidigt har nämnden mål om att uppnå 50 % ekologiska råvaror inom mandatperioden. Måltidspenget behöver ses över för att detta ska vara möjligt.

Som framgår ovan anser nämnden att staden behöver ha en hållbar utbyggnads- och investeringstakt. Detta innebär att politiska prioriteringar behöver göras, utifrån vad staden måste göra med anledning av redan fattade beslut och ingångna avtal.

En lokal Agenda 2030/hållbarhetsstrategi är på väg att tas fram i staden. För förutsägbarheten och för att underlätta implementeringen bör de hållbarhetsmål som fastställs i stadens budget vara konkreta, långsiktiga och hålla över tid. Detta skapar förutsättningar för att nämnder och förvaltningar ska kunna ställa om sitt arbete och långsiktigt och effektivt arbeta mot uppsatta mål.

4 Demografisk utveckling för verksamhetens målgrupper

Återigen anser nämnden att staden ska ha en hållbar utbyggnads- och investeringstakt och alltid ha ett perspektiv utifrån ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Politiska beslut behöver fattas i den riktningen.

Staden behöver ha en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar expansionstakt. För att säkerställa detta behöver staden ta fram en plan för att långsiktigt och kortsiktigt styra arbetet med nya detaljplaner. En lagakraftvunnen detaljplan, med tillhörande genomförandeavtal, avgör i mångt och mycket stadens investeringsbehov och i förlängningen stadens behov av reinvesteringar, till exempel utveckling och underhåll av allmän platsmark och utveckling och underhåll av teknisk infrastruktur av olika slag.

5 Nämndens/bolagets bidrag till stadens ekonomiska utmaningar

Som framgått av det underlag till planeringsförutsättningarna förvaltningen tidigare levererat påverkas nämndens verksamhet av stadens utbyggnadstakt, då nämnden bland annat är ansvarig för stadens allmänna platsmark, utbyggnaden av stadens strategiska projekt och många av stadens investeringar och reinvesteringar. Även måltidsservices verksamhet, liksom digitaliserings- och serviceavdelningens verksamhet i övrigt påverkas naturligtvis av antalet boende i staden.

Staden behöver även, för att på sikt skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig förvaltning, öka takten i sitt digitaliseringsarbete. Utvecklade e-tjänster och ett e-arkiv kan på sikt spara resurser och öka tillgängligheten för dem som bor, vistas och verkar i staden. Även samhällsbyggnadsprocessen behöver digitaliseras. De förvaltningsvisa digitaliseringsråden kan öka förutsättningarna för digitalisering, medel behöver avsättas för detta arbete. En ökad samverkan mellan stadens förvaltningar och stadens bolag vad det gäller digitalisering, vilken fanns redan i budgeten 2020, kommer i förlängningen att skapa effektiviseringar och kostnadsbesparingar.

5.1 Så här gör vi annorlunda

Som tidigare framgått behöver digitaliseringstakten öka för att skapa en kostnadseffektiv verksamhet. Även verksamhetssystem behöver ses över och vid behov införskaffas för att möjliggöra en effektiv verksamhet. Nämnden ser till exempel ett behov av ett verksamhetssystem för projekt- och investeringsuppföljning.

Beslut behöver fattas kring vilka investerings- och reinvesteringsnivåer kopplade till allmän platsmark som är rimliga i en krympande ekonomi. Beroende på ambitioner och målsättning kan utveckling och skötsel av allmän platsmark, som gator, vägar, torg, parker och naturreservat, medföra högre eller lägre kostnader, såväl kortsiktigt som långsiktigt.

I en krympande ekonomi behöver stadens verksamheter och resurser samordnas bättre för effektivt genomförande av stadens grunduppdrag och utvecklingsarbete. Även samverkan med externa aktörer kan bidra till effektiviseringar eller ha en positiv inverkan på stadens utveckling ekonomiskt, ekologiskt eller socialt. Stadens bör undersöka möjlighet till extern finansiering av utvecklingsarbete till exempel inom klimatanpassning och social hållbarhet.

Staden behöver, inför budgetarbetet, bli bättre på att kostnadsberäkna både mål och uppdrag för att tydliggöra de ekonomiska förutsättningarna för måluppfyllelse, både på kort och lång sikt. Alla uppdrag ska vara finansierade från början.

5.2 Vad behöver vi fortsätta göra

Processer, rutiner och konsekvensanalyser behöver fortsätta att ses över för en effektiv verksamhet. Digitaliseringstakten behöver öka.

5.3 Utveckling av volymer

Behovsbedömda volymer

Volymmått, verksamhet	Egen regi / Extern regi *	Enhet ***	Budget 2020 , antal	Prognos kostnad 2020 (mnkr) **	å- pris	Antal 2021	Förändring antal	Beräknad effekt 2021	Plan 2022 Antal	Plan 2023 Antal
Summa										
* ange ER för egenregi eller EXTR för extern regi.										
**anges i mnkr i 2020 års prisnivå										
*** Enhet ange t ex timmar, dagar, dygn, årsplats, poäng etc										

6 Nämndens/bolagets investeringar

6.1 Nödvändiga investeringar

Reinvesteringar:

Förvaltningen har sett över sitt investeringsbehov och har gjort prioriteringar som inneburit att underhålls och utvecklingsåtgärder har prioriterats ned och flyttats framåt.

Reinvesteringsramen skulle kunna minskas med cirka 20% från 60 mnkr till 50 mnkr.

Konsekvensen blir då att färre miljöer kan utvecklas och resurserna läggs på framförallt viktiga planerade större underhållsåtgärder (0,2 -5,0 mnkr) för att säkerställa en framkomlig, säker och attraktiv stad.

Om reinvesteringsramen skulle minskas ytterligare skulle det innebära stor risk att miljöer förfaller, att vi får ökade kostnader för akuta drifts- och underhållsåtgärder som är mycket svåra att planera, en kapitalförstöring av anläggningarna samt en ökad underhållsskuld på grund av ej utförda reinvesteringar i tid.

Det skulle i många fall innebära otryggare, upplevelsefattigare och mindre attraktiva miljöer för alla åldrar samt innebära stora utmaningar att genomföra olika uppdrag och aktiviteter för att nå mål och visionen 2030 - "Nytänkande, levande och tillsammans".

Stadsutvecklingsprojekt

Staden bedriver tre stadsutvecklingsprojekt i stadsdelarna Stora Ursvik, Rissne och Hallonbergen-Ör samt stadsövergripande projektet tvärbanan och Sundbybergs nya stadskärna.

Respektive stadsutvecklingsprojekt består av flertalet investeringsprojekt i kommunal infrastruktur, såsom gata, torg och park, i samband med större exploateringar. En stor del av de investeringsprojekt som bedrivs inom stadsutvecklingsprojekten är därför kopplade till avtal med externa parter, till exempel exploateringsavtal eller genomförandeavtal, där staden har förbundit sig till att utföra investeringar i kommunal infrastruktur.

I de fall där bindande avtal har skrivits med extern part finns det därför svårigheter att göra större förändringar eller besparingar i utförandet, särskilt när detta även kan vara kopplat till den förväntade intäkten i projektet. Övergripande kan man därför säga att de investeringsprojekt där det finns störst möjligheter att påverka är projekt där staden inte har ingått avtal med extern part eller endast till viss del av projektet. Till exempel Lingonskogen, allmän platsmark i Rissne. Projektet är fortfarande i tidigt skede och avtal finns endast för en mindre del kopplat till tvärbanedepån. Möjlighet finns att skjuta upp eller stryka den planerade exploateringen.

En annan möjlighet är de projekt där Förvaltaren är extern part i exploateringen, där staden då kan ha lättare förhandlingsmöjligheter och större möjlighet att minska omfattning på projektet eller skjuta det framåt i tid. Exempel på projekt är Klockstapeln och Ursviksvägen inom stadsutvecklingsprojektet Hallonbergen-Ör. Kommande projekt i Rissne kopplat till Förvaltarens mark (Skvadronen, Artilleristen, Spaden, Lien) är möjliga att prioritera ned men dessa är ej medräknade i nuvarande investeringsbedömning då de ej är uppstartade.

Dessa två typer av projekt utgör endast en liten del av den totala projektportföljen för stadens stadsutvecklingsprojekt. Totalt motsvarar nämnda exempel uppskattningsvis mellan 300–500 mnkr, exklusive intäkter och besparing. Dess påverkan på investeringsbudgeten under planperioden 2021–2023 är dock minimal då mestadels tidiga skeden för projekten finns inom planperioden. Effekten blir istället på längre sikt.

Ska ytterligare besparingar göras inom befintliga projekt krävs en medvetenhet över de konsekvenser som detta kan få. Kortsiktiga besparingar i den kommunala infrastrukturen

riskerar att ge negativa ekonomiska konsekvenser på lång sikt. Grundtanken med besparingar och effektiviseringar bör därför vara att pausa eller avslutade hela eller större delar av projekt. Om ytterligare besparingar behöver göras i befintliga projekt behöver det noggrant analyseras utifrån både ett kostnads- och ett intäktsperspektiv.

7 Förändringar i resursfördelningsmodell

Ungefär 45% av stadsmiljö- och tekniska nämndens kommunbidrag för år 2020 går till att täcka kapitaltjänstkostnader. För närvarande kompenseras nämnden i budgetramarna för sina tillkommande och avgående kapitaltjänstkostnader. Om nämnden ska lyfta ökade behov i samband med budgetprocessen måste rutiner och mallar för detta arbetas fram av stadsledningskontoret och förvaltningen gemensamt. Eftersom det är stora belopp det handlar om (ca 65 mnkr) får det inte finnas oklarheter kring beräkningarna av dessa kostnader. Inför beslut om investeringsbudget bör också de kapitaltjänstkostnader som investeringen kommer att medföra tydligt redovisas.

Förändrade förutsättningar

Nya rekommendationer från RKR (Rådet för kommunal redovisning) avseende vilka kostnader som får ingå i ett timpris mot en investering, bidrog till att timpriset inom kommunen sänktes i början av 2020 (efter att budget 2020 var klar). Detta innebar att mer kostnader, exempelvis löne- och arbetsplatskostnader, kommer att belasta driften inom STN (ca 4 mnkr) i stället för projekten. Kostnader som uppkommit av yttre omständigheter utanför förvaltningens kontroll. Dessa kostnader kommer fortsatt behöva att ligga på driften och bör således tas hänsyn till i kommande års budgetram.

8 Ev ytterligare kapitel. VALFRITT